

VỤ TỔNG HỢP KINH TẾ

BẢN TIN NGOẠI GIAO KINH TẾ

(Thứ Ba, ngày 11/2/2019)

Tin nổi bật

- Mỹ tiếp tục đứng trước nguy cơ Chính phủ đóng cửa do chưa đạt được đồng thuận về vấn đề xây dựng bức tường biên giới Mỹ - Mexico;
- Đồng NDT giảm nhẹ so với đồng USD trước thêm đàm phán Mỹ - Trung về thương mại;
- EC đồng loạt hạ dự báo tăng trưởng của các nền kinh tế khu vực Eurozone;
- Chỉ số PMI tháng 1 của Việt Nam tiếp tục duy trì trên 50 điểm;
- Đoàn đàm phán Mỹ đến Trung Quốc để tiếp tục thảo luận về vấn đề thương mại (14-15/2);
- Chính phủ Thái Lan chuẩn bị trình đề nghị gia nhập CPTPP;
- Hội chợ thương mại khu vực tam giác phát triển Campuchia – Lào – Việt Nam được tổ chức tại tỉnh Kratie từ ngày 7 - 10/3;
- Bài phân tích: Nền kinh tế Italia tiềm ẩn nhiều yếu tố bất ổn, trong đó có cả nhân tố phức tạp trong nước và nước ngoài.

A. KINH TẾ THẾ GIỚI

1. Mỹ:

- Phát biểu trong chương trình Fox News Sunday ngày 10/2, Thượng nghị sĩ đảng Cộng hòa Richard Shelby cho biết, các cuộc đàm phán về vấn đề an ninh biên giới và phương án xây dựng bức tường giữa Mỹ và Mexico giữa hai phe Cộng hòa và Dân chủ "vẫn đang bế tắc". Việc này khiến Chính phủ Mỹ chưa thể hoàn toàn thoát khỏi nguy cơ đóng cửa (TTXVN, 11/2)
- Nghiên cứu mới công bố của tổ chức tư vấn Trade Partnership Worldwide có trụ sở tại Washington dự báo gần 01 triệu việc làm tại Mỹ có nguy cơ biến mất do căng thẳng thương mại leo thang giữa Mỹ với Trung Quốc và các nền kinh tế lớn khác như EU, Nhật Bản... (SCMP, 08/2)

2. Trung Quốc:

- Tỷ giá đồng NDT của Trung Quốc có xu hướng giảm trong ngày 11/2 khi đoàn tiền trạm của Mỹ bắt đầu tới Bắc Kinh để chuẩn bị cho vòng đàm phán. Tỷ giá giao dịch đồng Nhân dân tệ tại nội địa Trung Quốc đã giảm 0,5%, đạt mức 6,78NDT / 1USD, mức thấp nhất kể từ ngày 25/1. Một nhà nghiên cứu chính sách ngoại hối của Ngân hàng Canada

cho rằng, sự biến động này cho thấy hi vọng đàm phán Mỹ-Trung có triển vọng, bởi có dấu hiệu Trung Quốc tạm dừng việc không chế tỷ giá hối đoái của đồng Nhân dân tệ trong nước. (*Financial Times, ĐSQVN tại Trung Quốc, 11/2*)

- Cục Năng lượng Quốc gia Trung Quốc cho biết, năm 2019 Trung Quốc sẽ đẩy mạnh cải cách và hỗ trợ chính sách sản xuất dầu khí, tăng cường thúc đẩy công tác khoan thăm dò và khai thác dầu khí. Ngoài ra, Trung Quốc cũng sẽ đẩy nhanh việc xây dựng hệ thống lưu chứa và tiêu thụ khí tự nhiên, đi sâu khai thác tiềm năng của mạng internet với công tác quản lý và sản xuất tại các mỏ dầu, cũng như hoàn thiện các hạng mục về biểu mẫu và quy cách dầu khí, tích cực thúc đẩy xây dựng cơ sở hạ tầng và trách nhiệm của hệ thống quản lý dầu khí. (*Tân Hoa Xã, 8/2*)

3. Khu vực châu Âu:

- Ủy ban châu Âu (EC) ngày 7/2 giảm mạnh dự báo tốc độ tăng trưởng của Khu vực đồng tiền chung châu Âu (**Eurozone**) trong năm 2019, dự báo đạt 1,3% so với mức dự báo 1,9% mà EC đưa ra hồi tháng 11/2018. Nguyên nhân được cho là nền kinh tế Đức tăng trưởng chậm lại ngoài dự đoán, tình hình biều tình tại Pháp, kinh tế Italia dự báo chỉ tăng 0,2% và thấp hơn nhiều so với mức dự báo 1,2% được đưa ra trước đó. (*AFP, 10/2*)
- Theo số liệu ghi nhận được, trong năm 2018, **Đức** đã xuất khẩu số hàng hóa trị giá khoảng 1,3 nghìn tỷ euro (tăng 3%), trong khi nhập khẩu lượng hàng trị giá gần 1,1 nghìn tỷ euro (tăng 5,7%), vượt mức kỷ lục đạt được trong năm 2017. Tuy nhiên, mức thặng dư thương mại trong năm 2018 đã giảm nhẹ (trên 20 tỷ euro) so với năm 2017. Sự bất trắc ngày càng gia tăng của nền kinh tế Đức xuất phát từ các cuộc xung đột về thương mại hay vấn đề Brexit, đã gây khó cho nền kinh tế Đức, trong đó quan hệ thương mại của Đức với các thị trường truyền thống nước ngoài (như Mỹ hay Anh) đang gặp khó khăn. (*TTXVN, 8/2*)
- Ngày 8/2, các Đại sứ thuộc các nước **Liên minh châu Âu** (EU) đã thông qua thỏa thuận giữa Pháp và Đức về dự án Dòng chảy phương Bắc 2. Thỏa thuận trên cho phép Berlin vẫn là nhà đàm phán chủ chốt với Nga về dự án đường ống khí đốt Dòng chảy phương Bắc 2 tới châu Âu. Theo dự kiến, mỗi năm hệ thống đường ống dài 1.225 km này sẽ vận chuyển 55 tỷ m³ khí đốt tự nhiên từ Nga tới các nước thành viên Liên minh châu Âu (EU) thông qua Biển Baltic đến Đức, không đi qua lãnh thổ Ukraine. (*DW, 11/2*)
- Theo Văn phòng Thống kê Anh (ONS), trong năm 2018, tăng trưởng GDP của **Anh** đạt 1,4%, giảm so với mức 1,8% trong năm 2017 và là mức thấp nhất kể từ năm 2012, trong khi tăng trưởng GDP trong quý 4 năm ngoái chỉ đạt 0,2%. Báo cáo của ONS được công bố trong bối

cảnh tiền tình Brexit vẫn chưa rõ ràng và tăng trưởng kinh tế toàn cầu yếu hơn. (CNBC, 11/2)

4. Nhật Bản và Hàn Quốc:

- Theo thông tin của Chính phủ **Nhật Bản** ngày 8/2, thặng dư tài khoản vãng lai tháng 12/2018 đạt 452,8 tỷ Yên (~4 tỷ USD), đánh dấu tháng 54 tháng thặng dư liên tiếp, và nâng thặng dư cả năm 2018 lên 19,09 nghìn tỷ Yên. Trong đó, đóng góp chủ yếu là thặng dư thương mại với 216,2 tỷ Yên. (Kyodo, 8/2).
- Ngân hàng trung ương **Hàn Quốc** ngày 12/2 cho biết, chỉ số giá tiêu dùng năm 2018 có thể tăng gần 2% nếu loại trừ các biện pháp kiểm soát giá tiêu dùng công chặt chẽ của chính phủ. Thực tế, CPI năm 2018 của Hàn Quốc tăng 1,5%, thấp hơn so với mức 1,9% của 2017 và tụt lại xa so với chỉ tiêu lạm phát 2% của NHTW (Yonhap, 12/2).

5. ASEAN và các nền kinh tế mới nổi:

- Cơ quan Thống kê Trung ương **In-đô-nê-xi-a** ngày 7/2 cho biết, tính riêng trong quý 4/2018, nền kinh tế nước này tăng 5,18%, đưa tốc độ tăng trưởng cả năm 2018 đạt 5,17%. Đây là mức cao nhất trong 5 năm qua và chủ yếu nhờ vào tiêu dùng hộ gia đình, đầu tư và chi tiêu của chính phủ. (Reuters, 7/2)
- Bộ Du lịch và Khách sạn **Mi-an-ma** ngày 9/2 cho biết nước này đã đón tiếp 3,5 triệu lượt du khách nước ngoài trong năm 2018, tăng 3,15% so với năm 2017, trong đó Trung Quốc là thị trường có lượng du khách nhiều nhất với 297 nghìn lượt người, tiếp theo là Thái Lan với 291 nghìn lượt người. (TTXVN, 10/2)

B. KINH TẾ VIỆT NAM

- Tổng cục Thống kê công bố số liệu kinh tế, theo đó tình hình kinh tế trong tháng 1/2019 tiếp tục ổn định, diễn biến tích cực trên hầu hết các lĩnh vực. Cụ thể: (i) Chỉ số CPI tăng 0,1% so với cùng kỳ tháng trước; (ii) Chỉ số sản xuất toàn ngành công nghiệp giảm 3,2% so với tháng 12/2018 nhưng tăng 7,9% so với cùng kỳ 2018, trong đó ngành công nghiệp chế biến, chế tạo có mức tăng trưởng ấn tượng; (iii) Kim ngạch hàng hóa xuất khẩu ước tính đạt 20 tỷ USD, tăng 1,9% so với tháng 12/2018, trong khi đó kim ngạch hàng hóa nhập khẩu ước đạt 20,8 tỷ USD, tăng 1,7% so với tháng 12/2018; (iv) Tình hình đầu tư trực tiếp nước ngoài vào Việt Nam tiến triển khả quan, trong đó Trung Quốc là nhà đầu tư lớn nhất. (VnEconomy, 02/2)
- Theo số liệu khảo sát của Nikkei, chỉ số Nhà quản trị Mua hàng (PMI) toàn phần lĩnh vực sản xuất của Việt Nam giảm từ 53,8 điểm tháng 12/2018 còn 51,9 điểm trong tháng 1/2019, nhưng vẫn ở trên ngưỡng

trung bình 50 điểm, đánh dấu tăng trưởng trong 38 tháng liên tiếp. Tuy nhiên, có ý kiến cho rằng số liệu PMI cho thấy kinh tế Việt Nam không hoàn toàn miễn dịch trước tình trạng đi xuống của kinh tế khu vực cũng như các vấn đề thương mại toàn cầu, đồng thời lĩnh vực sản xuất vẫn đang trong giai đoạn tăng trưởng khiêm tốn. (*Nikkei Asian Review*, 04/02)

C. QUAN HỆ KINH TẾ QUỐC TẾ

1. Mỹ

- Các cuộc thảo luận sơ bộ ở cấp chuyên viên đã diễn ra trước khi Đại diện Thương mại Robert Lighthizer và Bộ trưởng Tài chính Steven Mnuchin của Mỹ tham gia cuộc đàm phán chính vào ngày 14 - 15/2. Nhà Trắng cho biết, Phó Đại diện Thương mại Jeffrey Gerrish dẫn đầu phái đoàn Mỹ trong các cuộc họp từ bị bắt đầu từ ngày 11/2 này. Trước đó, trả lời phỏng vấn báo chí, Cố vấn kinh tế của Nhà Trắng ông Kudlow nói Mỹ hy vọng đạt được thỏa thuận thương mại với Trung Quốc đúng thời hạn nhưng hai bên còn đang rất cách xa nhau về quan điểm. Hai bên đang nỗ lực đạt được kết quả trước thời hạn 2/3 và một quan chức Nhà Trắng cho biết, Tổng thống Trump và Chủ tịch Trung Quốc Tập Cận Bình có thể gặp nhau sau thời hạn này. (*ĐSQVN tại Trung Quốc, TLSQVN tại Houston, Fox Business*, 11/2)

2. Châu Âu

- Saudi Arabia và các nước đồng minh ở vùng Vịnh Ba Tư thuộc Tổ chức các nước xuất khẩu dầu mỏ (OPEC) đang ủng hộ một thỏa thuận liên minh chính thức với một nhóm 10 nước do Nga dẫn đầu nhằm quản lý thị trường dầu toàn cầu. Theo đề xuất mới nhất của OPEC, một khi được thành lập, thỏa thuận hợp tác mới với nhóm nước do Nga dẫn đầu sẽ không mang tính ràng buộc pháp lý và có thể kéo dài đến 3 năm. OPEC sẽ tiếp tục tổ chức các cuộc họp định kỳ với nhóm nước do Nga dẫn đầu để thống nhất về các mục tiêu sản lượng và cơ chế giám sát. (*The Wall Street Journal*, 6/2)
- Hiệp định tự do thương mại **EU - Nhật Bản**, được ký tháng 7/2018, đã chính thức có hiệu lực từ ngày 1/2/2019. Hiệp định này tạo ra một thị trường 635 triệu người tiêu dùng, chiếm 30% GDP thế giới. Tiến bộ đạt được ở đây không chỉ về thuế suất, mà còn cả việc các chỉ dẫn địa lý của châu Âu được bảo vệ với việc Nhật Bản đã công nhận 205 chỉ dẫn địa lý của châu Âu. Ngoài ra, EU cũng được Nhật Bản mở cửa thị trường trong nhiều lĩnh vực, đặc biệt là dịch vụ đường sắt mà lâu nay vẫn đóng cửa, và cả lĩnh vực bệnh viện và phân phối điện. EU tin tưởng xuất khẩu sang Nhật Bản sẽ tăng 25% và tăng gấp 3 lần về xuất khẩu thực phẩm. Về phần mình, Nhật Bản sẽ được châu Âu mở cửa thị

trường cho các sản phẩm điện tử và công nghiệp xe hơi. (*Les Echos*, 9/2)

- Cơ quan quản lý đầu tư nước ngoài của **Hà Lan** ngày 9/2 cho biết trong năm 2018, hơn 40 công ty đã chuyển hoặc cho biết sẽ chuyển các hoạt động của mình từ nước Anh sang Hà Lan do những bất ổn liên quan đến Brexit. Điều này đồng nghĩa với việc dịch chuyển gần 2.000 việc làm và 291 triệu euro (330 triệu USD) vốn đầu tư. Phần lớn các công ty này là của nước Anh, nhưng cũng có một số công ty đến từ Nhật Bản, Mỹ, Đức, Pháp và Ai-len
- Ngày 7/2, chi nhánh Nam Phi của Tập đoàn dầu khí **Pháp** Total tuyên bố vừa tìm ra một mỏ dầu và khí đốt khổng lồ với trữ lượng mang tầm cỡ quốc tế tại thềm lục địa ngoài khơi Nam Phi. Đây cũng là mỏ dầu dưới nước sâu đầu tiên được tìm thấy tại quốc gia nằm ở cực Nam châu Phi này. (*TTXVN*, 10/2)

3. ASEAN

- **Campuchia - Lào - Việt Nam** sẽ tổ chức Hội chợ thương mại khu vực tam giác phát triển từ ngày 7 - 10/3 tại khuôn viên Sở Văn hóa và Nghệ thuật tỉnh Kratie. Theo thông báo của Bộ Thương mại Campuchia, Hội chợ thương mại được tổ chức nhằm mục đích ủng hộ và thúc đẩy thương mại trong khu vực tam giác và là diễn đàn quan trọng để các doanh nghiệp tụ họp, thảo luận và trao đổi kinh nghiệm mới nhằm tăng cường khả năng xuất khẩu sang thị trường quốc tế, góp phần phát triển kinh tế của mỗi nước. (*TLSQVN tại Battambang*, 10/2)
- Phó Thủ tướng **Thái Lan** Somkid Jatusripitak ngày 9/11 cho biết ông đã chỉ thị Bộ Thương mại nước này trình đề nghị trở thành thành viên của Hiệp định Đối tác Toàn diện và Tiến bộ xuyên Thái Bình Dương (CPTPP). Phát biểu tại cuộc họp với quan chức cấp cao Bộ Thương mại về vấn đề trên, ông Somkid cũng đã yêu cầu các chuyên gia đàm phán thương mại khẩn trương hoàn thành đàm phán gia nhập Hiệp định Đối tác kinh tế toàn diện khu vực (RCEP) trong năm nay. (*TTXVN*, 9/2)

4. Việt Nam

- Việt Nam tiếp tục duy trì các yêu cầu nghiêm ngặt trong hoạt động nhập khẩu ô tô quy định tại Nghị định 116 dù vấp phải sự chỉ trích. Theo Hiệp hội các nhà Sản xuất Ô tô Việt Nam, doanh số ô tô tăng 5,8% trong năm 2018, tuy nhiên, sản lượng ô tô nhập khẩu giảm 6,2%. Nguyên nhân là do nhiều nhà sản xuất ô tô nước ngoài tạm dừng các chuyến hàng đến Việt Nam trong nửa đầu năm 2018 để tìm giải pháp thích ứng với các yêu cầu mới. Ngoài ra, Việt Nam cũng đang có kế hoạch giảm bớt các rào cản đối với ngành sản xuất ô tô nội địa, như tạo động lực cho các doanh nghiệp thiết lập nhà máy trong nước hay thúc đẩy phát triển ngành công nghiệp hỗ trợ cho ngành sản xuất ô tô. (*Nikkei Asian Review*, 06/02)

D. BÀI PHÂN TÍCH

Nền kinh tế Italia tiềm ẩn nhiều yếu tố bất ổn, trong đó có cả nhân tố phức tạp trong nước và nước ngoài. (*ĐSQVN tại Italia, The Economist, 7/2*)

Tốc độ tăng trưởng nền kinh tế của Italia vốn từ lâu không có gì khởi sắc. Do tốc độ phục hồi kinh tế chung trong khu vực đồng Eurozone chỉ ở mức trung bình hàng năm kể từ năm 1999. Mặc dù, có kết quả tăng trưởng khả quan trong năm 2016 - 2017 nhưng nền kinh tế Italia chưa có thể vực lại đà tăng trưởng kinh tế bị tụt giảm trong cuộc khủng hoảng toàn cầu một thập kỷ trước đây và một số ngân hàng nội địa đứng trước nguy cơ phá sản cao vài năm sau đó.

Hiện tại, ngay cả sự phục hồi khiêm tốn của nền kinh tế Italia dường như lâm vào tình trạng đảo chiều. Số liệu được công bố ngày 31/1 cho thấy kinh tế Italia rơi vào vòng xoáy suy thoái trong nửa cuối năm 2018. Tăng trưởng nền kinh tế đã giảm 0,2% trong Quý IV/2018, lần thứ hai liên tiếp. Các nguyên nhân dẫn đến tình trạng kinh tế suy giảm bao gồm cả yếu tố bất ổn chính trị tại Italia và nước ngoài. Và những nhân tố này không những làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến tốc độ tăng trưởng kinh tế Italia trong năm 2019 và mà còn làm xấu đi một vị trí tài chính vốn đã đầy bấp bênh. Theo dự đoán IMF, tăng trưởng GDP của Italia năm 2019 chỉ đạt mức 0,6%, giảm so với dự báo là 1% trong tháng 10 trước đây trong khi Ủy ban châu Âu còn hạ mức tăng trưởng xuống còn 0,2% cho cả năm 2019.

Suy thoái kinh tế của Italia cũng xuất phát do một phần do chi phí công tăng lên. Tháng 9/2018, Chính phủ dân túy Italia đã đưa ra kế hoạch ngân sách năm 2019 trong đó bất chấp các quy tắc tài khóa của EU. Với Ngân sách 2019, chi phí vay của Chính phủ Italia sẽ tăng mạnh - điều này tiến đến mức nợ trần mà EU quy định là không quá 3% GDP. Để thuyết phục, chính phủ dân túy Italia đã chấp nhận điều chỉnh lại mức thâm hụt ngân sách nhỏ hơn, phần lớn là do hoãn kế hoạch tăng chi tiêu, để tránh mâu thuẫn với EU.

Sự bất ổn về kinh tế dẫn đến các chi phí kinh tế khó khăn hơn. Một cuộc khảo sát về người cho vay của Ngân hàng Trung ương Châu Âu (ECB) cho thấy trong Quý IV/2018, các ngân hàng Italia áp dụng các chính sách chặt chẽ hơn về những đối tượng mà họ cho vay, trong khi đó các tiêu chuẩn tín dụng ở các quốc gia khu vực đồng Euro khác đang giảm nhẹ đi. Điều này phản ánh các chi phí ngân hàng gia tăng. Ngân hàng Trung ương Quốc gia Italia hy vọng việc tăng lãi suất trái phiếu của chính phủ sẽ đẩy giá cho vay của các công ty Italia tăng thêm 1% trong ba năm tới. Do chi phí các dịch vụ xã hội tăng, nên các doanh nghiệp và người dân Italia phải hạn chế chi tiêu hoặc việc vay ngân hàng để tiến hành kinh doanh hoặc chi phí gia đình cũng bị cắt giảm. Theo dự báo của các ngân hàng Italia, tỷ lệ các công ty dự kiến sẽ tăng đầu tư vào năm 2019 đều giảm xuống.

Hiện chính phủ dân túy cầm quyền tại Italia đã tỏ ra bất lực trong việc giải quyết vấn đề kinh tế hiện tại. Sự yếu kém về kinh tế đang làm xấu đi vị thế tài chính của họ. Nợ công đã đạt mức 132% GDP và có thể tăng hơn nữa. Bội chi ngân sách có thể vượt quá mục tiêu của chính phủ là 2% GDP. Như vậy, chức năng tài khóa kinh tế ngày càng tồi tệ hơn và điều này khiến cho chính phủ khó có thể kích thích nền kinh tế tăng trưởng hơn. Nếu EC quyết định Italia đã phá vỡ các quy tắc tài chính của EU, thì bất kỳ chi tiêu nào nữa sẽ gây ra hiệu ứng xấu kéo theo. Chính phủ Italia sẽ cần phải thuyết phục EC và các nhà đầu tư rằng chi tiêu thêm sẽ giúp cho nền kinh tế Italia tăng trưởng. Nếu không, nền kinh tế lớn thứ 3 trong khu vực đồng Eurozone sẽ rơi vào tình huống xấu không chỉ là nguyên nhân nội tại trong nước mà chưa kể đến các tác động bất lợi từ căng thẳng thương mại đang diễn ra giữa Mỹ và Trung Quốc; bất lợi về Brexit chưa có hồi kết./.